

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדשים | מסכת תמיד, דפים ל"ג | מסכת מידות, דפים ל"ד-ל"ז
מסכת נידה, דפים ב"ג | שבת פרשת בראשית כ"א-כ"ז בתשרי (20-26 לאוקטובר)

דף ל"ג: "הייתי שוטה"

אלכסנדר מוקדון הגיע למדינה הרחוקה, למקום מסוים שהיו בו רק נשים. רצה אלכסנדר מוקדון לערוך עמון מלחמה כדי לכבוש את המקום. אמרו לו הנשים: אם תנצח במלחמה ותהרוג אותנו, יזלזלו בך הבריות ויאמרו: "גיבור גדול, הצליח להרוג נשים, זוהי גבורתו של מלך? ואם אנחנו ננצח אותך, גם כן יהיה לך ביזיון גדול, כי יאמרו הכל: אלכסנדר היה מלך שנשים הצליחו להרוג אותו. אלכסנדר הסכים עם דבריהן ואמר להן: הביאו לי לחם. הביאו לו הנשים לחם של זֶהָב על שולחן של זֶהָב. שאל אותן אלכסנדר: וכי מישוהו יכול לאכול לחם של זֶהָב? אמרו לו: אם אתה מבקש לחם רגיל, מדוע באת אלינו? וכי אין לחם במקום שבו אתה גר? בודאי באת לכאן כדי להשיג כסף וזהב... כשיצא אלכסנדר מן המקום הוא כתב על שער העיר: הייתי שוטה, עד שבאתי למדינת אפריקי שבה היו נשים, ולמדתי מהן עצה.

מסכת מידות

דף ל"ד: מסכת מידות

מסכת מידות עוסקת בצורתו של בית המקדש השני ובמידותיו, אורך, רוחב וגובה. בית המקדש השני נבנה על ידי הגולים שחזרו מגלות בבל לאחר שבעים שנה, והוא עמד על תלו ארבע מאות ועשרים שנה. מאה שנים לפני שנחרב בית המקדש, החל הורדוס המלך לשפץ אותו, וחלקים ממנו הוא בנה מחדש. על חשיבות לימוד מסכת מידות כותב הרמב"ם בהקדמתו לפרוש המשנה, שכאשר יבנה בית המקדש במהרה בימינו, נדע לבנות אותו כפי הצורה, לפי המתואר במסכת מידות.

דף ל"ה: ופרצו חומות מגדלי

המשנה כותבת כי בין חומות העזרה של בית המקדש, לבין חומות הר הבית הייתה מחיצה שנקראה "סורג", וגובהה היה עשרה טפחים.

היו ימים שהמחיצה הזו נפרצה, ולא במקום אחד, אלא בשלושה עשר מקומות. מי עשה כן? מלכי יון, בתקופה שהם שלטו בארץ ישראל. מדוע הם עשו כן? יש מפרשים שמסבירים שהמחיצה הזו נועדה למנוע מנוכרים להיכנס לבית המקדש. לכן היוונים פרצו בכונה את המחיצה הזו. כאשר ניצחו החשמונאים את היוונים, הם חזרו וסתמו את שלוש עשרה הפרצות שפרצו היוונים, וקבעו שישתחוו בעזרה כנגד המקומות האלו, כדי להודות לקב"ה שעזר להם לגדור את הפרצות.

חמד
בית חינוך כמשפחה

האגף
לתרבות
יהודית
יצאים חיבור לנשמה

מן התלמוד

סדר קדשים,
מסכת מידות דף ל"ד

"בשלושה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש: בבית אבטינס, בבית הניצוץ ובבית המוקד"

מימלך - התחרט
דלוסקמא - שק

א

הסבר: המשנה מפרטת את המקומות בהם עמדו הכהנים למשמר כבוד בבית המקדש.

לרגל סיום הש"ס- תלמוד ישראלי של ילדי ישראל וחוריהם ברחבי העולם אנו מתרגשים ושמחים לקראת

החידון העולמי הראשון של התלמוד הישראלי

אלה האור

לראשונה!
אירוע של פזם
השעה וחצי שנים

החידון העולמי - שלב הגמר
יתקיים ב"ה
בתיאטרון ירושלים ביום א',
י"ז בכסלו תש"פ 15/12/19
החידון ישודר בשידור חי

מסיימים
סכת תמיד
השעה טובה ומתחילים
סכת מידות

★ | מן ההסטוריה

ייסוד פתח תקווה

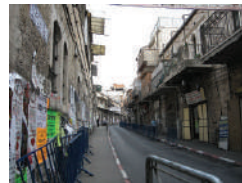
העיר פתח תקווה נוסדה בשנת תרל"ח (1878) כמושבה חקלאית. האדמות עליה הוקמה נקנו מערבים על ידי קבוצת מתיישבים שביניהם יואל משה סלומון, דוד גוטמן ויהושע שטמפר, במקום בו עמד קודם לכן הכפר אומלס. הם קראו לה פתח תקווה על שם הפסוק "וְאֵת עֵמֶק עֶכוֹר לַפֶּתַח תִּקְוָה" (הושע ב', י"ז), כדי לומר שגם עמק עכוור מלא ביצות ומחלות עוד יכול לפרוח. בעקבות המלריה והקשיים שהערימו השלטונות הטורקיים נטשו התושבים את המושבה לאחר שלוש שנים, אך הם שבו אליה בשנת תרמ"ו, ומאז היא הלכה והתפתחה, בעיקר מאז לקח אותה הברון רוטשילד תחת חסותו. בשנת תרצ"ז הפכה פתח תקווה לעיר, השנייה בארץ אחרי תל אביב.

סמל עיריית פתח תקווה,
Okatan, Wikipedia

📍 | על המפה | מאה שערים

מאה שערים היא שכונה בירושלים אשר הוקמה בשנת תרל"ד (1874) על ידי תושבי ירושלים במסגרת "היציאה מהחומות", והייתה השכונה החמישית שנבנתה מחוץ לעיר העתיקה. בין המייסדים היו יואל משה סלומון, יוסף ריבלין ובן-ציון ליאון. השכונה נקראה מאה שערים על שם הפסוק "וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיִּמָּצָא בְשָׂנָה הָהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה'", וגם משום שנוסדה על ידי קבוצה של מאה חברים. השכונה גדלה במהירות בעקבות ילודה ועלייה מאירופה. כיום גרים בה כ-9,400 תושבים, רובם ככולם חרדים.

רחוב במאה שערים, כיכר
השבת, Wikipedia

⚠️ | יש לי מושג | חתן בראשית

חתן בראשית הוא העולה לתורה שמעלים בשמחת תורה לקריאת הפסוקים הראשונים בספר בראשית, ולמעשה להתחלת התורה מחדש לאחר סיומה. חתן בראשית עולה לאחר חתן תורה, שהוא המסיים את התורה בסוף ספר דברים.

מתבלבלים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי -

דפנה בת ה-16 הלכה לחנות וקנתה לעצמה חולצה חדשה. היא חזרה הביתה בשמחה, לבשה את החולצה, הלכה איתה בבית כחצי שעה, ואז כשהסתכלה שוב במראה ראתה שהחולצה החדשה בעצם לא מוצאת חן בעיניה והיא רוצה להחזיר אותה לחנות. כשהיא הלכה לחנות להחזיר שאלה אותה המוכרת האם היא השתמשה בחולצה, כי הם מקבלים חזרה רק חולצות שלא לבשו אותן עדיין. דפנה התלבטה מה לענות.

מצד שני:

היא הלכה עם החולצה בסך הכל חצי שעה. זה לא נקרא להשתמש בחולצה. היא הרי לא הלכה איתה בחוץ, למקום מסוים או לאירוע מסוים. לכן היא אפילו לא צריכה להגיד למוכרת שהיא הלכה עם החולצה בבית חצי שעה.

מצד אחד:

היא הלכה עם החולצה והסתובבה איתה בבית, אומנם זה היה רק לחצי שעה אבל בכל זאת זה נקרא שהיא השתמשה בחולצה והיא צריכה להגיד את זה למוכרת גם אם בגלל זה היא לא תהיה מוכנה להחזיר לה את הכסף.

...מאה
שעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפלבלתם עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli.medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

👤 | מי אני?

- נולדתי ביישוב הישן בירושלים.
- הייתי ממייסדי פתח תקווה.
- לאחר שפרצה שם מגיפת מלריה, עזבתי וייסדתי את יהוד.
- יורם טהרלב כתב עלי בלדה.

ללמוד שבת אצל

0
בריאת
העולם

1948
אבינו
אברהם

2238
בני
במצרים

2448
אפרים
ומנשה

2448
מאת
יציאת
מצרים

2883
דוד
המלך

2934
שלמה
המלך

3340
חנניה
בית
המקדש

3408
חורבן
בית
המקדש

3728
הלל
הזקן

3828
חורבן
בית
המקדש

3930
רבי
עקיבא

4260
רבי
יהודה
הנשיא

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות על הסוס?
- 2 אילו מקומות ויישובים היא הקימה בארץ?
- 3 מה הקשר בית בית הדפוס לדמות?

השאלות הן: מי הדמות על הסוס? אילו מקומות ויישובים היא הקימה בארץ? מה הקשר בית בית הדפוס לדמות?

מי אני?

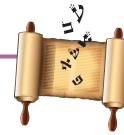
- א. אני שכונה ותיקה במרכז ירושלים.
- ב. הייתי השכונה השלישית שנוסדה במסגרת היציאה מן החומות.
- ג. אני נקראת על שם שבעה צעירים שהקימו אותי, וביניהם יואל משה סלומון.
- ד. בשנות ה-60 הרסו אותי, אך בשנות ה-80 שוקמתי מחדש.

השאלות הן: מי הדמות על הסוס? אילו מקומות ויישובים היא הקימה בארץ? מה הקשר בית בית הדפוס לדמות?

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ר	5258 ה'תרנ"ח	4900 ה'רמ"ב	4800 ה'רע"י	4650 ה'רע"ה	4260 ה'תקס"ז
שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לויין	מלחמת ששת הימים	מלחמת הקמת המדינה	העצמאות	שואה	הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

כשמתארת התורה את בריאתו של אדם הראשון היא אומרת: **"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו"**. רבים מהמפרשים התקשו להבין: מדוע התורה מדברת בלשון רבים? וכי יש שותפים לקב"ה בבריאת האדם והעולם? המדרש מספר שגם משה רבנו נתקשה בשאלה זו, ובעודו כותב את התורה מפי הגבורה, הוא פונה אל ה' ושואל: מדוע לכתוב זאת כך - הרי הדבר עלול להביא לכפירה? דברים נפלאים עונה ה' למשה ואומר שטעם הדבר הוא כדי ללמד את בני האדם עד כמה חשוב לכבד ולהתייחס לכל אדם בצורה מכובדת. גם אני, אומר ה', התייעצתי עם מלאכי השרת קודם בריאת האדם, וכך גם אתם תלמדו - שתמיד נכון לכבד ולהסתכל בגובה העיניים של אלו שקטנים ואולי פחות חשובים מכם.

חידת גימטריה

פתרו את ההגדרות הבאות:

1. אדם שעובד בשדה של חברו בתמורה לחלק מהתבואה -
2. לא רע לו -
3. האות של גימטריא 60 -

חברו את כל אלה יחד, ותקבלו את שמו של אחד מצאצאי החשמונאים שנלחם באחיו:

(מלכות - מ' י"ז חמ' מלא : מלכות)

שאלות השבוע

1. מה צריכה להיות כמות המים במקוה כדי שהוא יהיה כשר?
2. במה עוסקת מסכת מידות?
3. כיצד היו מסיידים את המזבח?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *במיקום רואה חשבון

סדר קדשים | מסכת מידות, דפים ל"ו - ל"ז, מסכת נידה, דפים ב' - ג'

דף ל"ו: סידור המזבח

פעמים בשנה היו מטיחים בסיד לבן את המזבח החיצון. פעם אחת לכבוד פסח ופעם אחת לכבוד חג הסוכות, כי ברגלים התאספו אנשים רבים, ורצו שהוא יראה בשיא תפארתו לעיני כל העם. כיצד היו מטיחים את המזבח? לא סידוהו בכף של ברזל, שבימים ההם היו הסידים משתמשים בה, שמא יגע הברזל באבני המזבח, ויפסול את האבן שנגע בה, מפני שאות אבני המזבח לא זו בלבד שאסור לחצוב בברזל, אלא אסור אפילו שברזל יגע בהן. לכן סידו אותו באמצעות כף עץ. ואילו רבי אומר: בכל ערב שבת היו מנקים את המזבח במפה רטובה ומנגבים ממנו את דם הקורבנות שהצטבר עליו במהלך ימות השבוע.

דף ל"ז: לשכות בית המקדש

המשנה מתארת אחדות מן הלשכות שהיו בבית המקדש: **לשכת הגזית** - היה בתוכה בור מים שחפרו העולים מגולת בבל, ולכן היא נקראה על שמם. מעל הבור היה קבוע גלגל עם חבל ודלי, שבאמצעותו שאבו מים מן הבור לצורכי העזרה.

לשכת הגזית - בה ישבה הסנהדרין הגדולה. הלשכה קרויה "גזית" על שם אבני הגזית המיוחדות שהשתמשו בהן לבניית הלשכה, לכבוד חכמי הסנהדרין. בלשכה הזו היו הסנהדרין מבררים על כל כהן אם הוא כשר לעבוד בבית המקדש. המשנה מספרת שכהן שנמצא פסול לעבודה על ידי הסנהדרין, היה לובש בגדים שחורים ויוצא מן המקום. כהן שלא נמצא בו פסול, היה לובש בגדי כהונה לבנים ונכנס לבית המקדש לעבוד עם אחיו הכהנים. ויום טוב היו עושים להודות לה' שלא נמצא פסול בזרעו של אהרן הכהן, ואף היו מברכים ברכה מיוחדת לרגל המאורע.

מסכת נידה

דף ב': בית שמאי ובית הלל

במשנה הראשונה של המסכת ישנה מחלוקת נדירה ביותר בין שמאי להלל עצמם. המחלוקות המוזכרות לנו הן בין בית שמאי לבית הלל, ואילו כאן נחלקו הלל ושמאי בעצמם. ספר "דורות ישרים" כותב כי "בית שמאי" ו"בית הלל" היו שתי ישיבות גדולות שאחת נקראה "ישיבת בית שמאי" ואחת נקראה "ישיבת בית הלל". בראש הישיבות הללו עמדו שמאי והלל. איך הוקמו הישיבות הללו? בתקופת המחלוקת בין שני האחים הורקנוס ואריסטובלוס, הרומאים, אשר נקראו על ידי הורקנוס כדי לעזור לו, השתלטו על עם ישראל וביטלו את הסנהדרין, והנהיגו הדור נמסרה לידי "בני בתרא" והם מסרוהו להלל כאשר זה עלה מבבל. לא היתה זו נשיאות של בית הדין הגדול, אלא הנשיאות היתה מעין ראשות ישיבה. כדי שלא לעזר את חמת הרומאים, שיחששו כי הסנהדרין מוקם מחדש, יסדו בית מדרש נוסף בראשות שמאי, וכה, לא היה בית מדרש אחד גדול מרכזי וכללי שהרומאים יחששו מפניו.

דף ג': מקוה שאין בו ארבעים סאה

מעשה במקוה שבדקו אותו ומצאו שיש בו ארבעים סאה מים, זהו השיעור הדרוש למקוה, ובמשך תקופה טבלו בו כלים טמאים שהיו זקוקים לטהרה. יום אחד מדרו את המים וגילו שכבר אין בו ארבעים סאה מים ואי אפשר לטבול בו כלים. מה דינם של כל הכלים שטבלו בו עד היום שבו גילו שהמקוה חסר? האם כולם ספק טמאים-ספק טהורים, מפני שיתכן שכאשר טבלו אותם במקוה כבר לא היו בו ארבעים סאה? המשנה קובעת שכל הכלים הטמאים שנטבלו בו - טמאים וצריך לטבול אותם שוב. הסיבה לכך היא שעד שטבלו אותם במקוה הם היו טמאים בודאי, ומאחר שכאשר טבלו אותם המקוה היה ספק כשר ספק לא כשר, אין הם יוצאים ממעמדם הטמא.